

מורכב משני עיתוני הערב. אחי רותם למה שהתרחש היא בכני רה, ולא לחינם הם יצאו השבוע מדרום מרוב שימחה.

עיקר שטיפתיהמוח אינו נעשה במא מים. אדרבה, שני הצהרונים הקפידו לתת מקום בעמודיהם גם לבעלי טורים "שמי לניים", לצורכי אליבי.

שטיפתיהמוח נעשתה בעיקר בי עמודי החדשות, עידידי בירור הדיעות, הבקשת ידועות מסוימות ונניזות אחרות, ניסוח הכותרות ונודדו עורכי העבודות עם פרי שנות מגמתית בדיוסה פמיכה אחת. אלה הן שיטות שיאטט של הקוראים, גם הנאורים והמתוחי כמים שבהם, עומדים מוזן חפרי ישע. שטיפתיהמוח היעילה ביותר היא זו שקורבנותיה אינם מבחינים בי ככל.

לא היתה זו עבודה של ציניקאים שכי יום. כותבי הצהרונים — שחקלם הגדול בא משורות התנועה הרבינוניסטית — האמינו במה שהם עושים.

גם כאן פועל תהליך אוטומטי של הקצנה עצמית. כי מבין שטיפתיהמוח של הצהרונים יצא הדור השני של כותבי הצהרונים.

במידה זו או אחרת פעל תהליך זה גם בכלייהתיקשורת האחרים. בארץ התהלכה האגדה על אודות ה"שמאלנים" (קרי: כל מי שלא נדבק כליל בלאומנות הקיצונית). שהשתלט על הרדיו ו/או הטלוויזיה. אך אותם בעלי ידעות חרוגות בכלייהתיקשורת בלטו כליכך דווקא מפני שהיו כליכך מעטים וכליכך חריגים.

האמת היא שמתוך כלייהתיקשורת נש פכה מדירים התעמולה הלאומנית הקיצו נית בודם בלתי-פוסק — במהדורות החד שות, בהיידספארקים למיניהם, בפניות שונות בנוסח "מאלף ועד תוף", בדרשות לאומניות שהוסו כשעורים לתנ"ך, בתוכי ניות דתיות גלויות.

בעוד שתוכניות ריגות כמו "ני קוי ראש" משכו את תשומתהלב והופצצו בלאייהרף עידידי גאולה פחו ושות', התנהגה שטיפתיהמוח זו כאין מפריע, 366 ימים בשנה.

עיתונים כמו הארץ תרמו את תרומתם לתהליך זה. בעודם מפרסמים מאמרים מלומדים על סיכויי השלום, הרעילו את הנאות השלום על-ידי דיווח יומימי על הנהרות בעולם הערבי, שהותאם לכילול למסקנה המבוקשת: אין סיכוי לשלום. אין עם מי לדבר. כל הערבים רוצים להגיע, בדרים שונות, לידי השמדת ישראל. במשך 29 שנים צוייר לעיני הציבור הישראלי, בקיצונית גוברת והולכת, נוף מדומה. ביוזנית, נוף מדומה" נקרא "פאראנויה" כל מחשבה אחרת נשטפה ממנו על הציבור בודם בלתי-פוסק של ידעות, שעברו דרך מסנת תיקשורתית זו. בים עבור זה, נותר העולם הזה כימעט כאן וחדיר.

איך אפשר לעקום עד ציבור, שפעל עדיפי ההיגיון שהתאים די נוף מדומה? אם אין סיכוי די שיום, ואין עם מי לדבר, ותעוהם כולו זומם לפנותנו — האין זה הגיוני לקרוא למנחם בגין, האריה הזקן, תחת לשמוך עד השועלים הקפלים?

ישראל הראשונה

הגורם השדשי: ניכור ישראל השנייה.

בימי הראשית של המדינה הביא בן גוריון ארצה המוני יהודים מארצות הר אסלאם, שפך אותם לתוך מעברות ניד חות, והניח כי כל השאר יסתדר מעצמו. הוא נתן את דעתו על בניין הארץ, אך לא על בניין העם.

"ישראל השנייה" נותרה בצד, בלתי משולבת במדינה, בלתי-מעוללת בגוף הר לאומי. איכשהו האמינה ישראל הראשונה כי הבעיה יפתר מעצמה, שתעלם אם יעצמו את העיניים. אולם ישראל השנייה לא נעלמה. הפער הפסיכולוגי, הפער הכלי כליו הפער התינוני הוינו זה את זה, ונברו בהתמדה — תרף כל הסטאטיסטי קות המרגיעות. בקרב הדור השני והשי ליש ברור רגשות התיסכול והניכור.

המארכטיסטים הפשטניים סברו כי בי ציבור כל טמון הפוטנציאל למחשבה הסוצי יאלית הגדולה. הדפוקים, המקופחים, הי יוניים יתייצבו מאחרי האינטליגנציה הר נאוריה, יחסלו את הפער ויקימו מיטטר של צדק ושוויון.

קרה, כמוכן, ההיפך הפנתרים השחורים, שעוררו תשומתלב בה רבה, נשאר תופעה שולית. את פירות מעשיהם קפן, כסופו של דבר, הליכוד. כי תנועת-החרות היא האפיק הטיבעי למחפזה של ישראל השנייה.

וזהי האמת הסטאטיסטית של השבוע האחרון: "ישראל השנייה" חוללה את מהפכת הליכוד. הליכוד לא גדל בקרב "ישראל הראשונה", ובמקומות רבים אף ירד בה. "ישראל השנייה" היא שנתנה לליכוד את הקולות להאדרת כוחו.

אפשר לומר כי זהו מה שקרה בשבוע שעבר: "ישראל השנייה", שהפכה בינתיים רוב כציבור הי יהודי, תודדה את המחפזה. עכשיו, היא ישראל הראשונה.

לכאורה, וזהי תופעה בלתי-הגיונית, שכבות אלה תהינה הקורבנות העיקרים של המדיניות הכלכלית והחברתית של הליכוד. תחת שילטון הליכוד, מוכרח הפער לגדול. "האבטלה המבוקרת", שעליה מדו בר עתה, תכה בהן. אף מבחינת הררכב האישי, אין לשכבות אלה כימעט שום ייצוג בצמרת הליכוד. בראש הליכוד עומי דים יוצאי מירח-אירופה.

המר שר החינוך?

אך כל זה אינו קובע. השכבות שהיוו את "ישראל השנייה" הן השכבות הלאי מניות ביותר בארץ, בדיוק כמו בארצות הברית, בבריטניה ובארצות מערביות רבות אחרות. התיסכול, המרירות, הייאוש, מוצי אים לעצמם את הפורקן הנות ביותר בי שינאת עמים אחרים. השיכבה הנחשלת ביותר בעם השליט היא תמיד חוקקה ביותר להרגשה של עליונות על מינוטים לאומיים ועל עמים זרים. וזהי קרקע הבתוליו הפוריה ביותר בלאומנות קיצו נית ולתורה של "עם אדוניים", עם סגולה" המילהמה תפצה אותם על כל סכל כלכלי. האיש המכטא באופן המושלם ביותר את כל המאווים והשאי פות של שכבות אלה אינו עולה ממארוקו, אלא עולה מפולין. מנחם בגין הוא מנהיגם הטיבעי של בני "עדות המזרח", והם שמסרו את השינוון כידיו.

ישנו ישרון ובעם

הגורם הרביעי: בגינת העלילת. את מפת-הזמנות לרפובליקה הישראליה הראשונה לא הנחיתה ישראל השנייה, שהפכה ראשונה, אלא העלילת החברתית של היישוב ה"וותיק", ה"מסורר", האמיר.

משם, רק משם, באו 15 המנדאטים של ד"ש, שהכריעו את הכף. "ד"ש עשתה מזמעה, מה שהלני ריד עשה מלמשה. בין שיני הצבת הזאת נמחץ המישטר הישן.

גם זה מנוגד, לכאורה, להיגיון. את ד"ש מימנו המיליונרים, שצברו את הונם הלבן והשחור בחסות מפלגת-העבודה, הם נטעו במחלקה הראשונה של אונייה זו. והנה, הם נטשו אותה כעכברים הבורחים מאווגייה טובעת, והעכברים השמנים בי יותר ברחו ראשונים.

202,515 בני ארץ-ישראל השבעה, הי נאורה, השפויה, שזכביעו בעד ד"ש, יכו לים לטעון כי לא רצה להגיע לאן שהגיעו.

הם הצביעו בעד מצע מדיני "מתון", הדומה למצע מילגת-העבודה. הם לא חלמו על שילטון של בגין.

אולם לגבי רוב העסקנים והבוחרים של ד"ש, תירוח זה אינו תופס. הם ידעו שמיפלגתם החדשה לא התחייבה שלא לי הצטרף לקואליציה לאומנית-דתית. בסתר ליבו היה כל בררדעת צריך להבין כי ד"ש כלל אינה יכולה לבצע את ה"שינוי" המיסחורי, שעליו דיברה כה רבות, א לא בשותפות עם הליכוד.

גם בוחר ד"ש פעלו כקורבנות מערכת החינוך ושטיפת-החמות. בהשקפם ממרומי התנשאותם על ישראל השנייה, הם צעדו באותו כיוון עצמו.

הציניקאים המפוכחים שביניהם ודאי מאמינים שהם מנצלים את המוני ישראל השנייה לשם השגת יעדים כלכליים ופוציאליים תור אמים את האינטרסים של השיכי כה העלית. הם ייווכחו לדעת, כמו חבריהם בארצות אחרות שעשו חשבון דומה, שהם קראו בכך דורר דדנאמיו של תהליך אשר יביא אסון גם עליהם.

הרפובליקה השנייה

יתכן כי ההיסטוריון המעמיק יגיע, כבוא העת, למסקנה כי גם ארבעת הגורמים האלה אינם אלא סימפטומים של תהליכים עמוקים עוד יותר. ואכן, עצם מניין הגורמים מעיי רר שאלות מטריות.

האם ייתכן כי מיטטר כלשהו יסכול מערכת-הינון ממלכתית, הנוגדת את מבי מותיו? האם אין כל מיטטר מקפיד על היגון הדור הבא בדמותו ובצלמו? איך יכול היה להיווצר בישראל מצב אחר?

הוא הדין לגבי כלייהתיקשורת. ראשי המישטר הישן פינקו את כלייהתיקשורת האלה, התרפסו לפניהם וטיפחו אותם. הדבר לא היה אפשרי, אילו סברו באמת כי כלים אלה, והצהרונים בראשם, חותרים תחת היסודות הנפשיים והפוליטיים של המישטר.

האם לא חזרו כל ראשי הרפובליקה — לוי אשכול, גולדה מאיר, יצחק רבין, שימעון פרס — עד בוש על הסיסמה שאין עם מי לדבר, שאין סיכוי אמיתי לשלום, ששום ערבי לא יותר על שאיפתו להרוס את ישראל, ושכל העבודות המי למדות את ההיפך אינו אלא כוזבות?

האם לא הם הינחו את שפיי פתי-המוח?

מיטטר זה הוא שטיפח את הפער הי דתי, והניח לחומר-נופץ זה להצטבר למרי גלות הבניין. הוא שטיפח את שיכבת העלית הסלילית, שנטשה אותו עתה. ההוספוריון עשוי להפיק מכך שביכוד לא היתה מהפכה, שמוי כותי-ישראל החדשה אינה אלא המי שך ישרי וטבעי של הרפובליקה הראשונה.

תהליכים הגיעו לנקודה מסוימת המי חייבת את חילופי המישטר, אך המישטר הקודם לא היה אלא שלבי-הכנה למישטר הנוכחי — מבחינה חברתית, פוליטית, כלכלית ורוחנית.

ישעקו בכך ההיסטוריונים. כיום השובה רק המסקנה המיידית: הרפובליקה הישראלית הראשונה נה מתה. המישטר של מיפלגת העבודה, ששהט ביישוב וכמדינה במשך 46 שנים, מת. שינוי "מיפי רגת העבודה ההיסטורית" מת.

הם לא יקימו עוד לעולם. אין טעם לבכות אותם, כי אין הם ראיים לדמעות. הם שגרמו לאסון הר לאומי. יכול משהו לקוות שהם יחזרו, שהכל יחזור לקדמותו אחרי שמלכות-ישראל תביא לשואה לאומית, או אחרי שתתמוטט תחת לחצים חיצוניים או פנימיים. אולם וזהי אשלייה.

מה שיהיה — לא יחזור עידום. הבניין שקרס חתתו מרוב ריקבון — לא יחזור לקום על תילו. הכוחות הפוליטיים שהביאו להתאבדות זו — לא יתאוששו ולא יקימו עוד לתחייה. אחרי שתתמוטט מלכות-ישראל — בי עיקבות מילתמה או תחכמות אחרות, שהעם כולו ישלם את מחירו — יצטרך לקום מיטטר חדש, המורכב מכוחות חדשים, שיתבסס על ערכים חדשים וייתן למדינה כיוון חדש.

וזהי המשימה לשנים הבאות: נגכש את דמותה ולפעול למען הקמתה של הרפובליקה הישראלית לית השנייה.

במדינה

(המשך מעמוד 28)

אלוף (מיל), עזר וייצמן, המועמד השני של הטיבת חרות ברשימת הליכוד. עזר נהנה מיוקרה בלתי רגילה, במיני חד בשל היותו ראש מטה-הבחירות של הביא לליכוד את הניצחון הנכסף. אולם מיקומו כמיספר שניים אחרי בגין, עדיין אינו מקנה לו מעמד של יורש טבעי לבגין.

אנשי חרות עדיין זוכרים לו את הקאפי ריזות שלו ואת פרישתו למידבר הפוליטי למשך שנים. מלבד היוקרה אין לוייצמן כמעט עורף מיפלגתי. הוא נהנה אומנם מפופולאריות בציבור, אך בקרב מיפלגתו שלו יש אישים שיכונ בתמיכה גדולה יותר לתפקיד יורש של מנחם בגין.

עבור השותפים הבאים בחשבון לקוא ליציה עם הליכוד, במייתחד אנשי ד"ש, עדיפה כהונתו של עזר וייצמן כראש-משל שלה על פניו של בגין. בגין, אנשי ד"ש יחששו פחות מלהצטרף לממשלה בראשותו של וייצמן ולוא רק משום שהוא עשיר להעניק לממשלה כזו תדמית פחות נוקי שה יותר גמיוה כלמי חוץ בעניינים מדיניים.

אלא שבסופו של דבר מה שיכריע בגור שא זה יהיה ההיערכות הפנימית בתנועת החרות. והמועמדים בעלי הסיכויים המב טיחים ביותר בתוך המיפלגה אינם דווקא דמויות כריזמטיות, אלא כאלה הנהנים מ המיכה מירבית בקרב הגופים הנבחרים של המיפלגה.

פרופסור מוז טריבון עממו. שני המועמדים בעלי התמיכה הגדולה ביותר בתוך תנועת החרות, הם הפרופסור משה ארנס, ראש סניף תל-אביב של המיפלגה, וח"כ דוד לוי, מי שעשוי להיות מועמד הליכוד לתפקיד מוכ"ל ההסתדרות (ראה עמוד 38).

למרות שטרם יצר לעצמו תדמית של מנהיג עממי, נהנה הפרופסור משה ארנס מתמיכה בלתי מסוייגת כמעט מצד כל מרכיבי תנועת החרות. ארנס בן ה-52, יליד ליטא, שהוא פרופסור להנדסה אוויר-רונאוטית ומי שכינה כסמכ"ל התעשייה האווירית, עשוי לזכות בתמיכה נרחבת לתפקיד יורשו של מנחם בגין. אם אומנם יזכה בכבודה, תהיה זו הפעם הראשונה שבראש תנועת החרות יתייצב אדם שלא שירת באצ"ל ואינו שייך למישפחה הר לוחמת.

אלא שכנגד ארנס עשוי להתייצב בהת מודרות הנפגמת מועמד הנהגה מתמיכה שאינה נופלת משלו. זהו ח"כ דוד לוי. לוי, איש בית-שאן, אב לתשעה ילדים, הוא טריבון עממי. המייצג את מוקדי הר כוח העיקריים מהם שואבת תנועת החרות את כוחה: יציבורי הבוחרים של ישראל השנייה. "לוא רצה בכך", אומרים עליו בתנועת החרות. "הוא יכול היה להגיע למעמד של מיספר שניים במיפלגה." אבל לוי, המחקה בסיגנון נאומי את המנהיג בגין, יודע את מיגבלותיו. הוא מעדיף להיות האישה מאחרי-הקלעים, המרכז בידיו את השליטה הממשית בתנועה.

על פי כל הסימנים כאשר תיערך ההת מודרות הגלויה על תפקיד יורשו של ארנס לבין עזר וייצמן, מי שיוכה בה לא יהיה זה שיצבור יותר תומכים בקרב נבי חרי התנועה, אלא זה שיקבל את ברכתו של מנחם בגין.

ריעות

מי זה בגין?

מה יודע הציבור עד

מנהיגו המיועד החדש

ודמה הוא מצפה ממנו?

מיהו מנחם בגין? היכן נולד מי שי עתיד, כימעט בוודאות, להיות ראש-ממשלת ישראל בשנים הקרובות? מה היו יחסיו עם זאב וברטינסקי? לכמה מבחוריו של בגין ידוע שהוא ישב יותר משנה בגלות סיביר? האם היה בגין קצין בצה"ל? מה הקשר שלו לאנטי-הנשק אטלנטה, שטובעה באש-תותחים מול חופי תל-אביב?

במישאל-רחוב שנערך על-ידי כתבי ה עולם הזה בריכוזי איכלוסיה אחדים, שבי הם זכה הליכוד ברוב כמעט מוחלט, הת ברך שרק מעטים מבחוריו מכירים את תולדות חייו של האיש. התברר גם של רבים ציפיות רבות וגדולות מן המישטר